

POLITIKERSPØRGSMAÅL

Kongens Vænge 2
3400 Hillerød

Telefon +45 38 66 50 00
Direkte 38605545
Web www.regionh.dk

Dato: 25. juni 2018

Spørgsmål nr.: 095-18

Dato: 8. juni 2018

Stillet af: Peter Westermann

Besvarelse udsendt den: 25. juni 2018

Spørgsmål:

Vi har den seneste tid set flere sager, hvor fund af giftstoffer har lukket drikkevandsboringer i vores region, senest i Hvidovre og Dragør, hvor pesticidet DMS er fundet. Jeg ønsker derfor at vide:

1. Kan der fra regionens side gøres yderligere for at opspore giftstoffer i drikkevandet, der kan true vores drikkevandsboringer? Danva ønsker eksempelvis at "få oplistet alle de forbudte stoffer, vi kan forvente at se i grundvandet, så man analyserer for dem og kan reagere hurtigt i vandselskaber"
2. I hvilket omfang kan vi inddæmme forureningen inden for den nuværende plan? Hvis det ikke lader sig gøre inden for planen, hvad ville der så skulle til for at vi kunne?
3. Hvilken betydning vurderes fund af nye giftstoffer i vandet at kunne få for forsyningssikkerheden i regionen?
4. Danva foreslår, at der "indføres sprøjtefrie boringsnære beskyttelsesområder". Hvordan kan vi fra regionens side understøtte en sådan fornuftig udvikling?
5. Til belysning af pkt. 4 ønsker jeg en kort redegørelse for Egedal Kommunes tiltag i denne retning og en vurdering af hvordan regionen enten direkte eller indirekte, fx ved samarbejde med kommuner, kan fremme, at der indføres boringsnære beskyttelsesområder.

Svar:

1. *Kan der fra regionens side gøres yderligere for at opspore giftstoffer i drikkevandet, der kan true vores drikkevandsboringer? Danva ønsker eksempelvis at "få oplistet alle de forbudte stoffer, vi kan forvente at se i grundvandet, så man analyserer for dem og kan reagere hurtigt i vandselskaber".*

Besvarelse:

Forurening med pesticider kan stamme fra fladekilder og punktkilder. Fladekilder skyldes jordbrugsmæssig anvendelse af pesticider på marker, mens punktkilder er de områder, hvor pesticiderne er håndteret. Det kan være vaske- og påfyldningspladser, hvor sprøjten er fyldt op, vasket og måske tømt for rester, og i den forbindelse kan der være sket uheld og større spild. Punktkilder kan også være gamle lossepladser med pesticidrester.

Regionerne kan ifølge lovgivningen kun tage sig af pesticidforurening fra punktkilderne dvs. opsporing og indsats i forhold forurening, der er forårsaget af spild med pesticider. Forurening, der stammer fra den regelrette anvendelse af pesticider på marken er ikke omfattet af Jordforureningsloven, og regionen kan derfor ikke stille noget op i den forbindelse. Derfor er det vigtigt at kunne skelne mellem, om grundvandet er påvirket af pesticider fra fladekilder eller punktkilder. Til brug for dette har Miljøstyrelsen udviklet en metode, der kan indikere, om et pesticidfund i en vandanalyse stammer fra en punktkilde eller en fladekilde.

Pesticidpunktkilderne er svære at opspore, da der ikke findes arkiver over, hvor stofferne har været håndteret. Pesticidforureningerne er yderligere komplicerede at håndtere, da undersøgelser og forebyggende tiltag er dyre og meget tidskrævende. For at få mest mulig nytte af indsatsen og pengene er det derfor afgørende, at regionerne samarbejder med kommuner og vandværker/vandforsyninger.

Det er flere forhold, der vil kunne styrke indsatsen mod pesticider i grundvandet:

- Staten bør opdatere kravene til de pesticider, der godkendes, således at pesticider, der kan spredes til grundvandet, ikke tillades.
- Forsyninger og myndigheder bør anvende samme udvidede analysepakker på vandværker, i den nationale overvågning og i regionens arbejde. Udvidede analysepakker er dyrere, men samtidig en forudsætning for, at vi kan forebygge ubehagelige overraskelser på vandværkerne. Dog er der et meget stort omfang af

stoffer og deres nedbrydningsprodukter, så fuldstændig garanti for, at alle stoffer indgår i en analysepakke, kan ikke gives.

2. *I hvilket omfang kan vi inddæmme forureningen inden for den nuværende plan? Hvis det ikke lader sig gøre inden for planen, hvad ville der så skulle til for at vi kunne?*

Besvarelse:

I Region Hovedstadens plan (Jordplanen) er der fokus på at håndtere forurening med klorerede opløsningsmidler som blandt andet har været brugt på renserier og i metalindustri til affedtning af metalemner. Disse stoffer er årsag til de værste forureninger af grundvandet i Region Hovedstaden og har gennem de seneste årtier været årsagen til de fleste lukninger af drikkevandsboringer. I de andre regioner, hvor vandforsyningerne i højere grad har kunnet flytte drikkevandsboringerne ud fra byområderne er det pesticider, der udgør den største risiko.

De seneste ugers medieomtale viser jo desværre, at der også påvises pesticider i grundvandet i Region Hovedstaden. Både de ældre og udfasede pesticider og også tilladte pesticider. Dette viser, at der også skal være fokus på forurening med pesticider i hovedstadsregionen.

En indsats overfor pesticider er også mulig inden for rammerne af den politiske vedtagne jordplan i Region Hovedstaden. Grundpræmissen er at i de højest prioriterede områder, som udgøres af 80-10-planen, gennemføres en undersøgelses- og om nødvendigt, en oprensningsindsats overfor alle de forurenede grunde, som udgør en væsentlig trussel mod indvindingen af drikkevand. Dette omfatter en indsats over for alle grunde, som er forurenede med klorerede opløsningsmidler.

Der vil også i de højest prioriterede områder ske en indsats over for andre kritiske stoffer, f.eks. benzintilsætningsmidlet MTBE eller pesticider. Såfremt der sker konkrete fund i overvågningsboringer eller drikkevandsboringer, som viser, at punktkilder med pesticider udgør en konkret trussel mod vandforsyningen i området, vil regionen kunne gå videre med undersøgelser og evt. oprensningsindsats. Som tidligere nævnt kan regionen desværre ikke stille noget op, hvis det drejer sig om pesticider fra den generelle anvendelse af pesticider eller godkendte, nyere pesticider.

I Nybølle grundvandsområdet, som strækker sig på tværs af grænserne mellem Høje-Taastrup, Egedal og Roskilde Kommuner og på tværs af regionsgrænsen mellem Region Sjælland og Region Hovedstaden er der netop et igangværende samarbejde mellem HOFOR, lokale vandforsyninger, de tre kommuner og de to regioner, aftalt at gennemføre

sammenstilling af grundvandsdata i området og der planlægges i fællesskab at gennemføre en ekstra ordinær indsamling af nye grundvandsdata, herunder om indhold af pesticider med henblik på at skabe overblik over alle væsentlige risici for drikkevandsindvindingen i området. Dette sikrer en helhedsorienteret grundvandsbeskyttende indsats, hvor alle kritiske forhold og væsentlige risici håndteres i en samlet grundvandsbeskyttende planlægning, hvor alle relevante parter indgår.

Region Hovedstaden vil også inden for den gældende jordplan kunne øge indsatsen i forhold til pesticider. Udfordringen er, at dette ville skulle ske inden for den eksisterende ramme. Det vil sige, at indsats mod forurenede grunde med klorerede opløsningsmidler, som administrationen betragter som den største risiko mod grundvandet og drikkevandsboringer, ville blive svækket.

3. *Hvilken betydning vurderes fund af nye giftstoffer i vandet at kunne få for forsyningssikkerheden i regionen?*

Besvarelse

Hvis pesticiderne allerede er ankommet på vandværket, så er de vanskelige at "komme af med". Der kan renses med kulfilter, hvilket sker i på HOFORs vandværk i Hvidovre, men det er ikke særlig effektivt og derfor dyrt pga. meget hyppige kulfilterskift, når kvalitetskravene til drikkevand skal overholdes.

Grundlæggende har det, bl.a. som effekt af Region Hovedstadens store og vedholdende indsats mod især klorerede opløsningsmidler, lykkedes at opretholde en høj selvforsyningsgrad i Region Hovedstaden. I størrelsesorden 2/3 af det drikkevand, der forbruges i Region Hovedstaden, indvindes inden for regionens grænser. Den resterende 1/3-del af drikkevandet sikres via HOFORs indvinding på kildepladser i Region Sjælland.

Ethvert nyt fund af miljøfremmede stoffer, herunder bl.a. klorerede opløsningsmidler og pesticider, vil øge presset på grundvandsressourcen, som i forvejen er intensivt udnyttet i hovedstaden, hvor der er et stort behov for drikkevand.

Nye fund af klorerede opløsningsmidler eller pesticider kan medføre, at drikkevandsboringer må lukkes permanent eller midlertidigt. Dette kan lokalt true forsyningssikkerheden. Derfor har mange af vandforsyningerne de senere år søgt at øge forsyningssikkerheden ved at udbygge deres rørføringer mellem vandværkerne. Dette betyder, at de enkelte vandværk øger deres sikkerhed i forhold til at kunne levere vand i situationer, hvor vandværket midlertidig eller permanent må tage boringer ud, fordi de er blevet forurenede.

4. *Danva foreslår, at der "indføres sprøjtefrie boringsnære beskyttelsesområder". Hvordan kan vi fra regionens side understøtte en sådan fornuftig udvikling?*
5. *Til belysning af pkt. 4 ønsker jeg en kort redegørelse for Egedal Kommunes tiltag i denne retning og en vurdering af hvordan regionen enten direkte eller indirekte, fx ved samarbejde med kommuner, kan fremme, at der indføres boringsnære beskyttelsesområder.*

Besvarelse af spm. 4 og 5.

Kommunerne er myndighed i forhold til at etablere boringsnære beskyttelsesområder (BNBO). Indførelsen (udpegningen) af sprøjtefrie BNBO vil være et af flere tiltag, der kan bidrage til at fremtidens drikkevand ikke indeholder pesticider, idet BNBO er et tiltag, der beskytter mod de pesticider, der anvendes i dag. Desværre har BNBO ingen effekt på de pesticider, gamle som nye, der i dag er på vej til vandværkernes boringer.

Egedal Kommune er en af de første kommuner, hvor det er politisk besluttet at anvende BNBO til at indføre sprøjtefrie zoner omkring drikkevandsboringerne på udvalgte kildepladser.

Region Hovedstadens administration har i forhold til udpegningen af sprøjtefrie BNBO i Egedal Kommune bidraget til overblik over risici fra de forurenede grunde, som regionen er ansvarlig for i de relevante drikkevandsoplande som et fagligt grundlag. Det sikrer en helhedsorienteret grundvandsbeskyttende indsats, hvor der er overblik over alle kritiske forhold og væsentlige risici håndteres samtidig og understøtter hinanden.